

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z wniosku K. B.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
o prawo do renty,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 3 października 2013 r.,
zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 czerwca 2013 r.,

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych postanowieniem z dnia 19 czerwca 2013 r., w sprawie K. B. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o prawo do renty, na skutek skargi K. B. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z 22 kwietnia 2008 r., postanowił odrzucić skargę.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że w dniu 20 kwietnia 2013 r. K. B. wniosła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2008 r., z powołaniem się na podstawę wznowienia wynikającą z art. 403 § 2 k.p.c., tj. na wykrycie środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Sąd Apelacyjny wskazał, że z treści skargi o wznowienie postępowania wynika, że skarżąca za nowe środki dowodowe w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. uznaje dowody w postaci dokumentów dotyczących historii jej choroby. W ocenie Sądu Apelacyjnego, tak ujęta podstawa oznacza, że skarga nie została oparta na ustawowej podstawie wznowienia. Oczywiście jest, że w sprawie nie może być mowy o „wykryciu” środków dowodowych, skoro wszystkie załączone przez wnioskodawczynię dokumenty dotyczyły bezpośrednio jej osoby w taki sposób, że nie sposób przyjąć, że nie mogła ich znać, nie mogła mieć wcześniej z nimi do czynienia. Twierdzenie wnioskodawczynie, że do czasu doręczenia jej listem poleconym (15 marca 2013 r.) dwóch decyzji organu rentowego z dnia 7 marca 2013 r. o stwierdzeniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i wypadkowe oraz z dnia 8 marca 2013 r. o stwierdzeniu niepodlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu nie było jej wiadome, że w postępowaniu w sprawie renty zakończonym prawomocnym wyrokiem z dnia 22 kwietnia 2008 r. nie zostały ujawnione przedstawiane przy skardze dokumenty, nie może być uznane za nową okoliczność w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c.

Sąd podniósł nadto, że gdyby nawet przyjąć, że okoliczności faktyczne czy środki dowodowe, na które powołuje się skarżąca, są okolicznościami faktycznymi czy środkami dowodowymi w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., to skarga nie mogłaby prowadzić do wznowienia postępowania, a co za tym idzie merytorycznej ponownej oceny apelacji wnioskodawczynie - a to z uwagi na uchybienie terminowi z art. 407 §1 k.p.c. Stosownie do przywołanego przepisu, skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym; termin ten liczy się od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia. Jak wskazuje skarżąca, wiąże ona otwarcie terminu do wywiedzenia skargi z decyzjami organu rentowego o stwierdzeniu podstawy wymiaru składek oraz stwierdzeniu niepodlegania dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu. Sąd Apelacyjny nie jest w stanie zrozumieć na podstawie uzasadnienia skargi, na czym wnioskodawczynie opiera przekonanie o tym, że wskazane decyzje są równoznaczne z wykryciem okoliczności faktycznych czy środków dowodowych w postaci dokumentacji leczniczej pochodzącej z okresu od 2005 do 2007 r. Jeśli przy orzeczeniu Sądu Okręgowego z dnia 22 kwietnia 2008 r. (kwestionowanym apelacją) Sąd Okręgowy pominął istniejący - w ocenie skarżącej

- obowiązek odniesienia się do tej dokumentacji, to uchybienie to należało wytknąć w apelacji od wyroku, tudzież w skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny uznał, że skarga o wznowienie postępowania podlega odrzuceniu na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. z uwagi na brak ustawowej podstawy wznowienia.

Skarżąca zaskarżyła to postanowienie zażaleniem, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa procesowego: art. 407 § 1 k.p.c. w związku z art. 408 k.p.c., które wpłynęło na treść orzeczenia, przez uznanie, że skarżąca uchybiła terminowi z art. 407 § 1 k.p.c., podczas gdy prawidłowa wykładnia niniejszego przepisu winna zostać dokonana w związku z przepisem z art. 408 k.p.c., przez co wywieść należy, iż skarżąca nie uchybiła trzymiesięcznemu terminowi; art. 403 § 2 k.p.c., przez uznanie, że okoliczności wskazane przez skarżącą nie odpowiadają hipotezie normy tegoż przepisu, podczas gdy prawidłowa analiza materiału przedłożonego przez skarżącą Sądowi Apelacyjnemu powinna prowadzić do dokonania subsumpcji pod normę wyrażoną w przedmiotowym przepisie a tym samym uwzględnienia skargi i wznowienia postępowania; „art. 871 § 1 k.p.c. poprzez jego zastosowanie w sytuacji gdy sprawa skarżącej nie dotyczy egzekucji sądowej a wznowienia postępowania w trybie art. 399 k.p.c. co tym samym nie może skutkować negatywnymi konsekwencjami dla powoda”; sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego materiału w sprawie przez przyjęcie, że dokumentacja lecznicza przedłożona Sądowi przez skarżącą obejmowała okres od 2005 r. do 2007 r., podczas gdy faktycznie dotyczyła lat 2005-2008, co tym samym mogło mieć wpływ na wynik sprawy w postaci niezasadnego odrzucenia skargi.

Skarżąca zarzuciła także naruszenie przepisów procesowych: art. 410 § 2 k.p.c., przez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy Sąd stwierdził, że nie jest w stanie zrozumieć, dlaczego skarżąca wywodzi istnienie przesłanek wznowienia z decyzjami organu rentowego z 2013 roku.

W uzasadnieniu podniesiono, że nie można czynić zasadnie zarzutu stronie, że nie skorzystała z innych środków zaskarżenia aniżeli wznowienie postępowania w sytuacji, gdy niemożliwe było skuteczne podnoszenie w apelacji czy też skardze kasacyjnej nowych dowodów, albowiem skarżąca nie miała w ogóle świadomości,

że takowe nie zostały przekazane sądowi celem dokonania ich oceny. „Niniejsza sytuacja wynikała z okoliczności podnoszonych w uzasadnieniu skargi z dnia 17 kwietnia 2013 r. Skarżąca dopiero na etapie możliwości wniesienia skargi o wznowienie postępowania dowiedziała się, że w postępowaniu w sprawie o ustalenie prawa do renty nie zostały ocenione dowody z uwagi na chociażby sytuację finansową mającą miejsce w tamtejszym okresie kiedy skarżąca była chora, nie mogła pracować, nie posiadała środków celem ewentualnej kontroli materiału dowodowego zważywszy, że do dnia dzisiejszego ZUS nie rozpoznał sprawy zwolnień lekarskich m.in. z 2005 r., 2006 r., 2007 r. i 2008 r. Skarżąca nie posiadała środków na bieżące wydatki w tym koszty leczenia i stawiania się na kontrolne badania do biegłych lekarzy albowiem nigdy nie wypłacono jej świadczeń z tytułu tychże zwolnień, przez co tym bardziej jej stan zdrowia jak również bardzo ciężka sytuacja finansowa uniemożliwiła wykrycie okoliczności poprzez dojazdy do sądu czy też ewentualne ustanowienie profesjonalnego pełnomocnika. Stąd o okolicznościach faktycznych podnoszonych w skardze powódka dowiedziała się dopiero z dwóch decyzji ZUS z 2013 r., które de facto obejmują czasookres sprawy nieprzyznania renty”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie jest nieuzasadnione.

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c., można żądać wznowienia postępowania w razie późniejszego wykrycia prawomocnego wyroku, dotyczącego tego samego stosunku prawnego, albo wykrycia takich okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Możliwość wznowienia postępowania na podstawie art. 403 § 2 k.p.c. jest uzależniona od zaistnienia łącznie trzech przesłanek. Po pierwsze, wykrycia po uprawomocnieniu się wyroku nowych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które istniały w toku postępowania, ale nie zostały w nim powołane. Po drugie, możliwości ich wpływu na wynik sprawy i po trzecie, niemożności skorzystania z nich przez stronę w poprzednim postępowaniu. Wykrycie

okoliczności faktycznych lub dowodów w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c. dotyczy faktów i środków dowodowych, które - poza przesłanką ich nieujawnienia w postępowaniu prawomocnie zakończonym - były dla strony skarżącej wówczas „nieujawnialne”. Przepis ten obejmuje zatem fakty stronie nieznane i dla niej niedostępne, natomiast fakty „ujawniane”, czyli te, które strona powinna znać, bo miała możliwość dostępu do nich, nie są objęte hipotezą tego przepisu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 marca 2007 r., II UZ 3/07, OSNP 2008, nr 11-12, poz. 178 i orzeczenia tam powołane).

Badając istnienie wskazanych podstaw skargi o wznowienie postępowania, Sąd Apelacyjny trafnie uznał, że wskazane przez skarżącą okoliczności i środki dowodowe nie mieszczą się w hipotezie art. 403 § 2 k.p.c., skoro *prima facie* już daty powołanych w niej dokumentów potwierdzają, że nie było przeszkód w ich powołaniu jeszcze przed zakończeniem postępowania, którego wznowienia domagała się skarżąca (najpóźniej datowany dokument to historia choroby z poradni neurologicznej Publicznego Specjalistycznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w I. obejmująca okres do 17 marca 2008 r., a prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego zapadł 22 kwietnia 2008 r.).

Jeśli zaś chodzi o zwolnienia lekarskie obejmujące okres po wydaniu wyroku przez Sąd Apelacyjny (dołączone do skargi), to należy podkreślić, że podstawą wznowienia postępowania mogą być takie nowe okoliczności oraz środki dowodowe, które zaistniały przed rozstrzygnięciem sporu - w trakcie postępowania i przed jego zakończeniem (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 48). Omawiana regulacja prawna dotycząca powołania (przedstawienia) środków dowodowych (okoliczności faktycznych), które nie było w zakończonym postępowaniu możliwe, nie może odnosić się więc do stanu po jego zakończeniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2006 r., I PZ 33/05; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1998 r., II UKN 106/98, OSNP 1999, nr 13, poz. 438; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 1969 r., III PZP 63/68, OSNC 1969, nr 12, poz. 208).

W konsekwencji wskazana w skardze podstawa wznowienia była pozorna, co uzasadniało odrzucenie skargi z mocy art. 410 § 1 k.p.c. W tej sytuacji bez

znaczenia pozostają zarzuty dotyczące naruszenia przez Sąd Apelacyjny art. 407 § 1 k.p.c.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie.